

**Farský kostol narodenia Panny Márie
v Zelenči**

**Slávnostná
inaugurácia organa**

28. jún 2009

Chváľte Pána v jeho svätyni, chváľte ho na jeho vznešenej oblohe.
Chváľte ho za jeho činy mohutné, chváľte ho za jeho nesmiernu velebnosť.

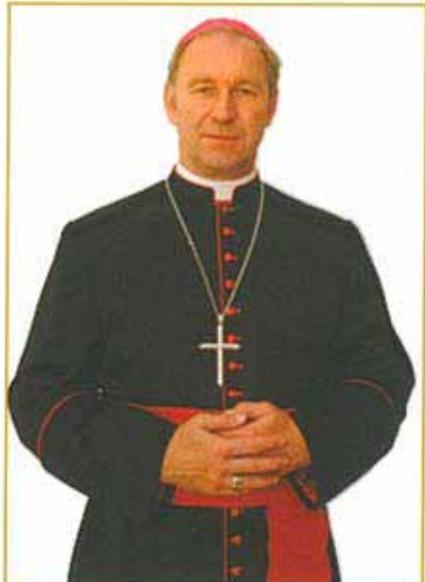
Chváľte ho zvukom poľnice, chváľte ho harfou a citarou.
Chváľte ho bubnom a tancom, chváľte ho lýrou a flautou.

Chváľte ho ľubozvučnými cimbalmi, chváľte ho jasavými cimbalmi;
všetko, čo dýcha, nech chváli Pána.

Mons. Róbert Bezák

trnavský arcibiskup

Najdôstojnejší Otec arcibiskup Mons. Róbert Bezák,

od Vášho vymenovania za trnavského arcibiskupa leží na Vašom pracovnom stole naša pozvánka, aby ste nám prišli požehnať nový, klasický, písťalový organ v našom krásnom, modernom farskom kostole, zasvätenom Narodeniu Panny Márie.

Z Vašich príležitostných príhovorov vieme, že máte synovský vzťah k našej farnosti a to zo vzťahu niekdajšieho tunajšieho misionára Otca Jozefa Bednárika, redemptoristu. Z našej farnosti pochádzal aj druhý redemptorista, misionár Otec Ján Kintler. Vaša prítomnosť v našej farnosti bude teda zaiste aj pre Vás maličkou vdakou Vášmu niekdajšiemu bratovi Jozefovi, ktorý Vám tak prirástol k srdcu!

My, zelenčania, Vás s veľkou radosťou vitame a tešíme sa, že jedno z Vašich prvých biskupských požehnaní bude patrīť našej farnosti! Vďaka Vám, Otec arcibiskup! Chceme byť Vašimi poslušnými ovečkami v trnavskej arcidiecéze!

Uisťujeme Vás aj o našich modlitbách a obetiach za Vás i Vaše neľahké účinkovanie!

Zelenečskí veriaci.

Ing. Tibor Mikuš

Predseda Trnavského samosprávneho kraja

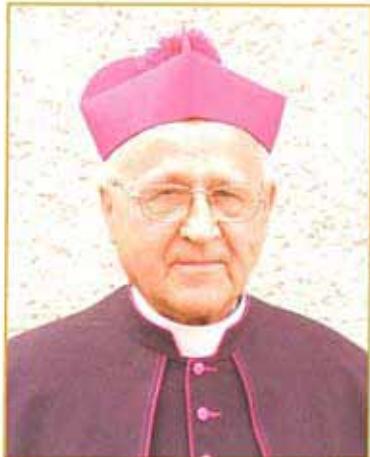
Vážení veriaci,

tak ako je svätošanok dušou každej obce, tak by mal byť organ srdcom kostola. S radosťou som preto prijal správu o postavení unikátneho mechanického písľalového organa v Zelenči.

O to viac sa teším, že takéto skvostné umelecké dielo bude ozdobou Kostola narodenia Panny Márie v mojej rodnej obci. Práve tu som mnohokrát navštívil chrám v kruhu mojich najbližších.

Organ dodáva bohoslužbe tú pravú slávu a vznešenosť. Jedinečné hudobné nástroje tvoria originálnu a dôležitú súčasť nášho kultúrneho dedičstva. Verím, že tóny zo zelenečského organu budú dlho blažiť sluch mnohých generácií.

Ing. Tibor Mikuš
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky
predseda Trnavského samosprávneho kraja

Mons. ThMgr. Anton Adamkovič

dekan, farár

Organ bol (JE?) môj osud

Trnava – kostol sv. Jána Krstiteľa – terajšia katedrála,

15. septembra 1954 som nastúpil za kaplána v Trnave – do farnosti sv. Mikuláša. Dostal som do správy Univerzitný kostol. Po druhej svetovej vojne bol v dezolátnom stave. Veď počas tejto doby slúžil najrôznejším záležitosťam – len nie k bohoslužbám. Ako celý interiér – aj organ v ňom, bol v katastrofálnom stave. Podarilo sa mi uprosiť nitrianskeho organára p. Otu Važanského, ktorý skutočne takmer gratis nielen vyčistil, ale aj vyladil organ, za ktorého hrací stôl zasadla vynikajúca organistka pani Irena Brosová, rod. Blažová, rodáčka z Horných Orešian. Bola vydatá v Trnave za vysokoškolského profesora pána Viktora Brosa.

Hradište pod Vrátnom

V Hradišti pod Vrátnom bola situácia s organom ešte horšia. Opäť hned po nastúpení za správcu farnosti som po opravách fasády kostola, ale aj celého interiéru, venoval pozornosť organu. V tejto farnosti nemali organistu a preto organ bol úplne nefunkčný. Znova som sa obrátil na „osvedčenú“ adresu – na pána Važanského do Nitry, ktorý opäť ochotne prišiel, aby „oživil“ zapučanú klávesnicu, vyčistil a naladil organ. Kým som naučil ochotné deti aspoň základným akordom, potrebným na doprevádzanie spevu, tak som v nedeľu najprv išiel zahrať litanie. Po nich som začal pieseň k Sviatosti Oltárnej. Medzitým som zbehol do sakristie, obliekol superpeliciu a po patričných modlitbách som udelil veriacim sviatostné požehnanie.

Doľany pri Častej

V Doľanoch počas druhej svetovej vojny jeden granát „zablúdil“ aj do kostola a explodoval priamo v organe. Teda z pôvodného organu neostalo nič. Našiel sa však v Grinave „nášvita“, ktorý z viacerých „zostatkov“ z iných organov „polepil“ akož organ, v Doľanoch. Bolo to pneumatické čudo. Keď mal hrať – kdekoľvek fučal, keď mal byť ticho „doskučiaval“. To bol dôvod, prečo som veriacich poprosil o zozbieranie patričnej sumy na nový organ. Žiaľ, nečakal som na výsledok a tak nemilé prekvapenie bolo na mojej strane. Farníci nepreukázali ochotu prispieť na nový organ. Ja som však organ objednal v Krnove. A tu prišlo k milému prekvapeniu pre mňa i pre kostol. Prišla hrozná, búrka, prietŕž mračien. Farníkom zbiló úrodu hrozná úplne do bahna, z viníc ostali len letorasty bez listov a hrozná. Zalialo asi na pol metra aj kostol. Za päť hodín vystúpila vlhkosť po kamenných stenách temer až po klenbu a klávesnice na organe tak napučali, že ich nebolo možné ani s kladivom pohnúť. Tak si Pán Ježiš sám poslal po nový organ. Prišiel likvidátor a výsledok? Čo bude stáť oprava – či čokolvek – organa, vyplatíme. A tak vyplatili 500.000 tisíc – a krásny dvojmanuálový organ sa v Doľanoch stal skutočnosťou! Štátny súhlás dali bez problémov – ihned.

Zelenec pri Trnave

V Zelenči, keď sa už robili posledné úpravy na novostavbe krásneho moderného chrámu, navštívil som vtedajšieho pána farára Jána Vengera. S hrdostou a jemu vlastným širokým úsmevom ma privítal a hneď sme šli do kostola. Nezabudnem, ako sa ma opýtal: „Kaplánko, aký organ tu mám dať?“ „Klasický, píšťalový“ odpovedal som. „Ale keď ja som už objednal elektrofonický!“ – Ja som vravel: „Nuž tak sa nedá už nič robiť!“

Keď som nastúpil 01.09. 1991 za farára do Zelenča, prvou myšlienou bola myšlienka na nový organ. Dotiaľ však bolo treba urobiť nesmiere veľa práce, o čom sú údaje v zelenčskej monografii. Viac ako šesť rokov som opäťovne žiadal arcibiskupský úrad o povolenie. Žiaľ, stále márne. Konečne v roku 2008 žiadane povolenie z Arcibiskupského úradu sme dostali a tak nasledovalo výberové konanie. Zvíťazila rakúska firma Orgelbau Walcker Michal z Mödlingu pri Viedni – v sume 178.000 EUR bez DPH.

Čo iné mám zaželať zelenčským farníkom než „za doprovodu nového organa spievajte Pánovi so srdcom radostným!“

Váš
Mons.Mgr. Anton Adamovič,
dekan, farár

Ing. Daniela Mizerová

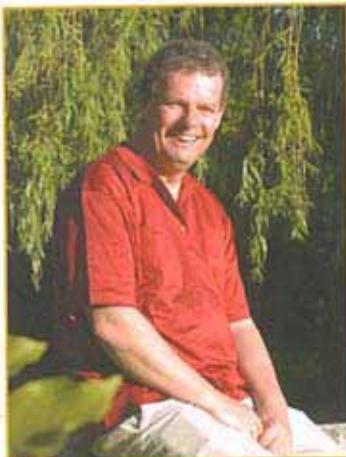
Starostka obce Zelenec

Vážení občania,

farský kostol Narodenia Panny Márie v Zelenči bol postavený v rokoch 1969 až 1973 vďaka finančnej a materiálnej pomoci obyvateľov obce. Tento chrám si obyvatelia Zelenča postavili doslova vlastnými rukami. Posviacka kostola bola jednou z najvýznamnejších udalostí našej obce a bola výsledkom spoločnej snahy Vdp. Jána Vengera a usilovnej práce našich ľudí. Chrám tak už štvrté desaťročie plní úlohu Božieho stánku. Počas tohto obdobia sa na sprievod bohoslužieb používal predovšetkým elektronický hudobný nástroj, ktorý v poslednom období prestal vyhovovať požiadavkám kladeným na liturgickú hudbu. Požiadavku na krásu chrámovej hudby vie splniť iba píšťalový organ, ktorý je skutočný remeselnicko - umeleckým dielom. Dnes v našom chráme takýto organ požehnávame. Je to predovšetkým vďaka osobnej iniciatíve nášho vdp. Mons. Antona Adamkoviča. Tento finančne náročny projekt podporila aj naša obec. Naša vďaka a uznanie patria pracovníkom organárskej firmy M. Walcker-Mayer z Rakúska, predovšetkým organárskemu majstrovi p. Michaelovi Walckerovi za jeho profesionálny a srdiečný prístup počas celého projektu.

Chceme, aby organ, ktorého primárnu úlohou je sprevádzka spev veriacich a sólovou hrou obohatiť liturgiu, zaznieval v duchu požiadaviek vatikánskych dokumentov aj pri koncertoch duchovnej a organovej hudby. Taktôto bude krása jeho zvuku prístupná všetkým, ktorí po nej túžia. Nakolko ide o ojedinelý projekt, ktorého kultúrny význam prekračuje hranice nielen obce, ale aj kraja, veríme, že kráľovský nástroj v Zelenči prídu či už na bohoslužby alebo koncerty, obdivovať aj návštěvnici zo širokého okolia.

Požehnanie nášho nového organa je po posviacke kostola rovnako významnou udalosťou. Nech tento organ mohutne a kráľovsky zaznieva pri slávnostných okamihoch života Zelenčanov. Pri radostných chvíľach nech sa s nami raduje, v bolestných chvíľach nech svojím zvukom utišuje naše bolesti. V každom prípade však nech zvuk tohto organa povznáša naše mysele k večnosti.

ORGELBAU
Walcker .at
www. www.walcker.at
A 2353 Guntramsdorf

Michael Walcker-Mayer

Staviteľ organa

Nový pištaľový organ firmy Michael Walcker-Mayer

Organ, ktorý je považovaný za kráľa hudobných nástrojov, sa oprávnenie považuje aj za neopomenutelnú súčasť kresťanskej liturgie. Organ je nástroj, prostredníctvom ktorého sa obsah našej viery stáva vnímateľnejší. Disponuje takou škálou tónov a registrov, ktoré dokážu vyjadriť udalosti celého cirkevného roka, ako aj špecifické životné situácie. Široké spektrum organovej reči fascinuje ľudstvo už od stredoveku. Dokáže vyjadriť vznešenú atmosféru chrámu, jasavú a z hlbokého vnútra tryskajúcu radosť, nežné tóny flauty, ale aj zdrvujúce dunenie hromu, okázalú slávnostnú alebo smutnú melodiu.

Cím umeleckejšej je organ, tým zmysluplnnejšia je jeho úloha v liturgii. Nijaký iný nástroj, a už vonkoncom nie nejaké elektronické náhrady, nemôžu suplováť majestátnejú úlohu organa v chráme.

Pre koncipovanie a intonovanie nového pištaľového organa pre rímskokatolícky Kostol Narodenia Panny Márie v Zelenči sa museli zohľadniť v podstate tri požiadavky: organ musí byť oporou spevu farníkov, musí byť uspôsobený pre sólovú hru a jeho zvuk musí príjemne napĺňať priestor kostola. Ja, ako organár, som pyšný na to, že táto úloha bola zverená práve mi. Tiež som presvedčený o tom, že sme, moji spolupracovníci a ja, túto úlohu splnili čo najlepšie a podľa predstáv cteného objednávateľa.

Táto udalosť nie je potešením iba pre Zelenč a pre organársku firmu Walcker-Mayer, ale aj pre všetkých ľudí, ktorí vsadili svoju nádeje na zomknutosť štátov Európy. Veď tento organ pre slovenský kostol postavila rakúcka firma (od r. 1957), ktorá má nemeckú minulosť (od r. 1780), a to za pomoci usilovných rúk minimálne štyroch európskych národností (pozri zoznam pracovníkov). Tak sa táto udalosť stala vydareným dôkazom spolupatričnosti európskej kultúry.

Technická charakteristika

Organ má 17 znejúcich registrov a ako doplnok dve extenze, ako aj transmisiu (trúbka 8 pedál). Zostava registrov sa volá dispozícia a v tomto zborníku sa pod týmto názvom aj uvádzá. Celkovo sa môže rozozvúchať 1116 pištaľov, pričom najmenšia z nich má dĺžku 15 mm, naopak najväčšia pištaľa je dlhá až 2,8 m. Tento nástroj je mechanický, to znamená, že prepojenie (traktúra) od klávesy k pištaľovému ventilu spočíva v tenkých drevených

lištach, tzv. abstraktach, ktoré prenášajú tlak prstov hráča priamo ďalej. Vháňaný vzduch môže bez akéhokoľvek zdržania prúdiť cez práve otvorený ventil vzdúnice do písťal.

Aby sa ale takto dosiahlo aj želané sfarbenie zvuku (principálové, flautové, sláčikové), musí sa zapnúť príslušný register. Toto sa deje taktiež mechanickým fahom registra od hracieho stola po zásuvku na vzdúšnicu prostredníctvom drevených a kovových fahadiel. Mechy, ako aj elektrický ventilátor sa nachádzajú v spodnej časti krytu organa.

Nový organ bol zabudovaný do novej skrine, zhotovenej z dubového dreva upraveného voskováním. Skriňa bola tvarovaná tak, aby sa prispôsobila oknám, ktoré sa za ňou nachádzajú. Terciovým postavením prospektových písťal sme dosiahli živé, ale nie agresívne stvárnenie. Takto sa nám pošfastilo dosiahnuť harmoniu medzi priestorom kostola a organom. V žalúziovej skriní sa nachádzajú písťaly II. manuálu. Mechanickým zatváraním a otváraním lamiel sa mení sila hlasitosti, ako aj zvuk týchto písťal.

Na stavbe organa sme odpracovali približne 5500 pracovných hodín.

Intonácia

Prispôsobenie zvuku organových písťal určitému priestoru sa volá intonácia. Sfarbenie zvuku a hlasitosf každej jednej písťaly sa upravuje osobitne, aby v danom priestore bol jej zvuk čistý a sýty. Prirodzene aj každý register musí byť (druh písťaly s rovnako sfarbeným tónom, menzúrou a tvarom) sám v sebe vyrovnaný pokiaľ ide o sfarbenie zvuku a o jeho hlasitosf, a súčasne musí byť v správnom zvukovom vzťahu s ostatnými registrami. Okrem intonácie má na zvukové sfarbenie organa vplyv aj dispozícia (výber registrov), menzúra (pomer medzi priemerom a dĺžkou písťaly) a akustika priestoru.

Pokiaľ ide o štýl, rozlišujú sa viaceré druhy intonácie: baroková, romantická a neobaroková. Nový organ bol vybavený takou dispozíciou, že na ňom možno hrať barokovú hudbu, ale aj romantickú hudobnú literatúru. Spoločne teda sú k dispozícii jasné zvuky lúbezných, ale aj masívnych principálov, mäkkých flát a mnohofarebných čiastkových tónov (register s harmonickým tónom). Dva jazýkové registre (francúzsky hoboj 8, trúbka 8), ktoré sa v novom organe nachádzajú, produkujú majestátny a oslavný zvuk. Aj veľkorysým menzurovaním, napríklad pri 16 subbasových písťalach môže organista registrovať temnejší, masívny zvuk. Zvuk neobarokového organa je studený a ostrý, bez akejkoľvek jemnosti. Tento druh intonácie sa používal v strede 20. storočia a dnes sa už vôbec nepoužíva.

Vyslovenie vdáky

Plány na nový písťalový organ vyzrievali počas dlhšieho časového obdobia. Všetkym, ktorí na týchto prípravách spolupracovali, vyslovujem srdcenné podakovanie. Za spoluprácu na dispozícii vyhotovenia organa ďakujem pánom Dr. Mariánovi A. Mayerovi z Bratislavы a Mgr. art. Stanislavovi Šurinovi a Mgr. art. Petrovi Reiffersovi z Trnavy. Úctivé podakovanie a čestné uznanie patrí ale jedine pánovi dekanovi Mons. Adamkovičovi, ktorý vynaložil veľa sili na to, aby vo všetkých inštitúciách presadil, že sa tento projekt vôbec mohol realizovať. Ďakujem aj všetkým jeho spolupracovníkom a pomocníkom, ktorí sa na týchto práciach a na montáži organa podieľali. Srdečne "Ďakujem pekne" patrí aj mojim spolupracovníkom, predovšetkým organárskemu majstrovi Wilhelmovi Reichholdovi, ktorý realizoval intonáciu. Ďakujem všetkým, ktorí svojimi príspevkami stavbu organa umožnili, predovšetkým poslancom Obecného zastupiteľstva v Zelenči a paní starostke Ing. Daniele Mizerovej, ako aj Trnavskému samosprávnemu kraju a jeho predsedovi Ing. Tiborovi Mikušovi.

Nech Váš nový organ sprevádza Vašu farnosť v plesaní a v radosti, vo vážnych a smutných chvíľach a nech zvuk mnohých hlasov oslavuje a chváli Boha v každej životnej situácii.

Na zhotovení tohto organa sa podieľali:

Technický a výtvarný návrh, organizácia, plánovanie	Michael Walcker-Mayer (Rakúsko)
Kovové písťaly	Michal Kenis (Česká republika)
Drevené písťaly	Tomas Haas (Rakúsko)
Jazyčkové písťaly	Firma Giesecke (Nemecko)
Vzdušnice	Tomas Haas (Rakúsko); Christian Meier (Nemecko)
Vzduchové rozvody	Philipp Reiter (Rakúsko)
Hracie a registrové traktúry	Philipp Reiter (Rakúsko); Werner Baumgartner (Nemecko)
Hrací stôl	Werner Baumgartner (Nemecko)
Manubriá	Michael Walcker-Mayer (Rakúsko)
Organová skriňa	Tomas Haas (Rakúsko); Harald Erben (Rakúsko)
Postavenie organa (montáž)	Tomas Haas (Rakúsko); Michael Walcker-Mayer (Rakúsko); Phillip Reiter (Rakúsko); Harald Erben (Rakúsko) pomocníci z obce Zeleneč (Slovensko)
Intonácia	Wilhelm Reichhold (Rakúsko); Michael Walcker- Mayer (Rakúsko)
Elektroinštalácia	Ján Rumpel (Slovensko), Ing. Tomáš Nižnan (Slovensko); Viliam Hermanský (Slovensko)

Dejiny organárskej firmy Walcker-Mayer

1780	založenie firmy Johannom Eberhardom Walckerom (1756-1843) v Cannstatt (Nemecko) 1820 syn Eberhard Friedrich Walcker (1794-1872) presídlil firmu do Ludwigsburg a doviedol ju k medzinárodnému uznaniu
1840	rozvoj kuželkových vzdušníč
1869	skonštruovaný organ vo Viedenskej dvornej opere (Opus 241)
1872	vedenie firmy preberajú synovia Heinrich, Fritz, Paul a Karl Walcker, ktorí vo Viedni postavili nasledujúce organy:
1873	organ pre Svetovú výstavu (Opus 291)
1878	organ pre Votivkirche (Opus 306)
1886	organ pre Stephansdom vo Viedni (Opus 434)
1900	firu vedie Oscar Walcker (1869-1948, 4. generácia)
1901	organ do ev. a. v. farského kostola a.v. vo Währing (Viedeň, Opus 961)
1919	dcéra Hildegard Walcker (5. generácia) sa vydala za Felixa Mayera
1921	stavba „Praetorius-organ“ pre Univerzitu vo Freiburgu/Breisgau, za čo dostal titul Dr.h.c.
1948	firu vedie Dr.h.c. Werner Walcker-Mayer (1903-2000, 6. generácia)
1957	z dôvodu zlej hospodárskej situácie v Nemecku po II. sv. vojne presídlenie firmy do Rakúska (najprv Viedeň, potom Mödling, nakoniec Guntramsdorf)
1999	firu vedie Michael Walcker-Mayer (*1957, 7. generácia)

Stanislav Šurin

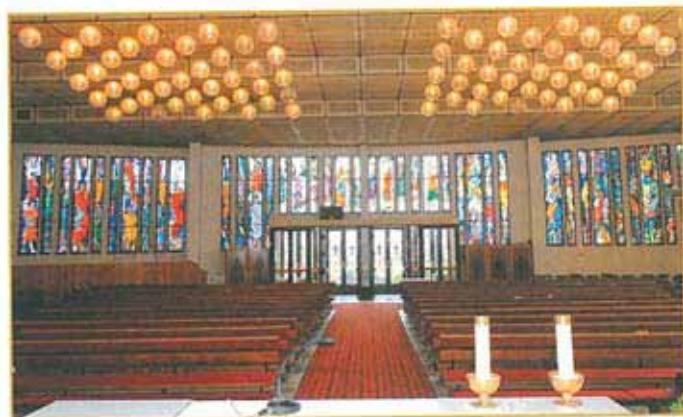
Postavením nového organa získava nielen Zeleneč, ale aj celý Trnavský región významný kultúrny artefakt. Tento nástroj bude nositeľom živého organového umenia, ktoré bude jeho prostredníctvom zaznievať nielen pri bohoslužbách, ale aj pri koncertoch duchovnej hudby v zmysle predpisu vatikánskej bohoslužobnej kongregácie z roku 1987, ktorý hovorí o organovom koncerte ako o „dôležitej súčasti pastoračného poslania Cirkvi“, ktorá sa „cíti byť zaviazanou nielen voči úzkemu okruhu svojich veriacích, ale chce svoje poklady vekyrsým spôsobom predstaviť všetkým ľuďom“.

V terajšom zelenečskom chráme písľalový organ nikdy neznal. Organ firmy Walcker-Mayer z Rakúska je prým skutočným nástrojom, ktorý je zároveň umelecko-remeselným originálom postaveným na mieru tohto interiéru. Písľalový organ, o ktorom II. vatikánsky koncil hovorí ako o jedinom hudobnom nástroji, ktorý vie bohoslužbám dodať ten správny lesk a slávnostnosť, je zároveň symbolickým pendantom liturgického zhromaždenia. Tak ako sa hlasy veriacich spevom pri liturgii zjednocujú, tak zaznievajú jednotlivé písľaly organa pri sprievode tohto spevu a v organových prelúdiach.

Za vznik tohto diela treba podakovať predovsetkým zelenečskému farárovi Mons. Antonovi Adamkovičovi a jeho vzácnemu vyzfahu ku královskému nástroju. Za úspešné finančné pokrytie nákladov sa však výrazne zaslúžila pani starostka Daniela Mizerová s obecným zastupiteľstvom a Trnavský samosprávny kraj s jeho predsedom pánom Tiborom Mikušom. Vďaka aj anonymným darom farníkov. Celý projekt by však nebolo možné uskutočniť v takom rozsahu a v takej organizačnej nadváznosti bez pomoci pána Ľubomíra Jedličku a Danky Depešovej, ktorým sa chcem osobne podakovať. Vďaka za členstvo vo výberovej komisií, tvorivý prístup pri tvorbe dispozície organa a dozoru pri stavbe diela patrí aj členom odbornej komisie, významnému slovenskému organárovi a pedagógovi Vysokej školy múzických umení v Bratislave pánovi Mariánovi Mayerovi a koncertnému organistovi a pedagógovi Bratislavského konzervatória pánovi Petrovi Reiffersovi. Krásnym ocenením projektu nového organa v Zelenči je aj skutočnosť, že sa jeho posviacky ujal nový trnavský arcibiskup Mons. Róbert Bezák.

Podľa významného humanistu, teologa, muzikológa a organistu Alberta Schweitzera je **HUDBA ZBRAŇOU USLACHTILÉHO DUCHA!** Nech je táto nová „zbraň“ Zelenčanov hojne využívaná pre dobro tohto sveta!

Kostol narodenia Panny Márie v Zelenči.

Vdp. Ján Venger a terajšia stavba organa.

Nie je možné, aby sme pri dnešnej slávnosti inštalovania klasického organa v modernom zelenečskom kostole Narodenia Panny Márie nespomenuli niekdajšieho dlhoročného pána farára vdp. Jána Vengera. Spomenul som už nie raz, že hoci objednal elektrofonickej organ, predsa v hlíbke srdca iste neboli spokojný s týmto počinom, pretože inak by mi neboli dal otázku, aký organ má daf do vtedy už dostavovaného krásneho moderného kostola. Aj on by bol iste volil klasický, píšťalový organ, ale v tom čase nemal na takýto organ financie. Veď pri všetkej svojej obetavosti, horlivosti a dôslednosti, ba musím ešte zdôrazniť ŠETRNOSTI, musel požiadat vtedajší biskupský úrad v Trnave o pôžičku na dokončenie aspoň základných prác, za čo mu tunajšia farnosť nikdy nebude dosť vďačná. To, čo pre Zelenec, pre zelenčanov, pre farnosť a obec urobil, to za podmienok, ktoré platili za totality, urobilo veľmi málo kňazov, ktorých by nebolo fažké z celého Slovenska spočítat na prstoch jednej ruky!

Ked teda dnes oslavujeme inštalovanie organa, ktorého túžbu zaiste aj on nosil vo svojom VELKOM srdiečku, vzdávam mu veľkú vdaku v mene všetkých zelenčanov a aj v svojom mene! Poznal som ho dobre! Patril skutočne medzi vzácnych, obetavých a aj nekompromisných kňazov!

Nech odpočíva na zelenečskom cintoríne v pokoji! A Vy, zelenčania, neobídte nikdy hrob tohto veľkého kňaza, starostlivého duchovného otca, bez modlitby za jeho večnú spásu!

Narodil sa v Černíku, vo filialke Komjaticke 16.12.1914.
Zomrel 01.03.1987 v Zelenči, kde je aj pochovaný.

Mons. ThMgr. Anton Adamkovič,
dekan, farár Zelenec.

Z histórie organa

- 46 pred Kr. Grék Ktesibios postavil v Alexandrii prvý organ na svete.
Rovnomerný tlak vzduchu dosiahol pomocou vody, od čoho aj samotný názov Organum hydraulicum.
- 230 po Kr., keď v Ríme, v Circus Maximus, zomieraťa sv. Cecilia mučenickou smrťou, hralo sa na organe. Preto bola neskôr zvolená za patronku cirkevnnej hudby.
- 500 V Byzancii sa organ vyvinul na Organum pneumaticum (organ so vzduchovým mechanom).
- 757 Cisár Východnej rímskej ríše daroval organ franskému kráľovi Pipinovi Mladšiemu ako svadobný dar.
- 826 V Aachen (Nemecko) postavili kópiu organa z Byzancie.
Po prvýkrát sa organ objavuje v liturgii.
- 1100 V Paríži vyvinuli klaviatúru. Bolo na nej tak fažko hrať, že organista musel na ňu udierať.
- 1300 Prvé organy v európskych katedrálach.
- 1400 V Paríži i v Brabante boli postavené prvé jednomanuálové organy s Bas pedálom a s jazykovými písťalamami.
- 1500 Organy sa stavajú na území celej Európy. Na jednotlivých územiach (Taliansko, Španielsko, Severné Nemecko) vznikajú nástroje s vlastnými špecifikami.
- 1555 Organista z Wasserburgu vyhotobil prvý organový pozitív pre tamojší filiálny kostol.
- 1640 V Bavorsku začínajú organy podporovať spevy spoločenstva. Predtým bol spev vedený predspevákom alebo zborom a-cappella. Nakoniec nie vždy vedeli dobre predspevovať, uprednostňoval sa v miestnych kostoloch organ. V tom čase najznámejší stavitelia organov boli Schnitger a Silbermann. Ich nástroje si cenil napríklad aj J. S. Bach.
- 1750-1815 V osvetenstve upadal záujem o kostolné organy.
- 1799 Napriek tomuto úpadku bol v Aschau postavený veľký organ firmy Kölbl.
- 1800 Veľké organy, ktoré boli postavené aj v koncertných sáloch, mali veľkým počtom osemstopových registrov a farbou zvuku imitoval symfonický orchester. Organový zvuk sa oproti barokovému organu stáva tmavším.

Koniec 19. stor.

Začína sa používať pneumatická traktúra, ktorá umožňuje pohodlnú hru aj na veľkých organoch. Táto traktúra je spojená s romantickým zvukovým ideálom.

1920 cca. Keďže na veľké vzdialenosť strácala pneumatická traktúra na presnosti, začala sa používať aj v kombinácii s elektrickým prevodom.

1930 cca. Novostavby organov sa po zvukovej a postupne aj po technickej stránke vracajú k obdobiu baroka – tzv. Organové hnutie. Uprednostňuje sa v nich osvedčená mechanika pred modernou elektrifikáciou, atď.

V súčasnosti sa stavajú organy väčšinou s tradičnými zásuvkovými vzdušnicami (ako v období baroka). U menších nástrojov sa používajú tradične čisto mechanické traktúry. Pri veľkých organoch sa využíva aj moderná počítačová technika (pamäťové kombinácie, midi etc.)

Finis coronat opus – koniec korunuje dielo!

Je prejavom slušného vychovania – vedieť sa podakovať za vykonanú prácu, za dokončené dielo.

V našej farnosti sa nám podarilo dokončiť krásne dielo – moderný, pritom klasický pís-falový organ

Komu sa mám podakovať?

Pri spoločných modlitbách sa modlivame na úmysel: O požehnanie pre naše podujatia. Jedno z tých podujatí bola aj výstavba nového organa. A tá je už radostnou skutočnosťou. Preto v prvom rade:

Ďakujem dobrému Pánu Bohu, zvláštnemu príhovoru Panny Márie a orodovaniu sv. Antona za výdatnú pomoc a ochranu. Veď: Bez Božieho požehnania márne naše namáhania, odkazujú nám v múdrosloví naši dedovia... A tak nám to pripomína aj Božie slovo „Ak Pán nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú“/Ž 127,1/.

Za finančnú pomoc ďakujem pánovi županovi Ing. Tiborovi Mikušovi a jeho menom aj poslancom Trnavského samosprávneho kraja.

Úprimnú vďaku musím vysloví ThMgr. Daniele Depešovej a Lubomírovi Jedličkovi, ktorí veľa času a energie obetovali k zdarnému realizovaniu tohto diela.

Za výdatnú poradnú prácu, za vytrvalý kontakt s organárskou firmou v Rakúsku a za usmerňovanie všetkých prác pri stavbe organa patrí veľká vďaka pánovi Mgr. Stanislavovi Šurinovi z Trnavy.

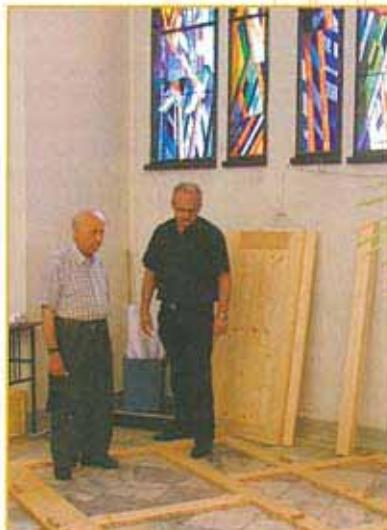
Vďaka aj mužom elektrikárom: p. Jánovi Rumpelovi, Ing. Tomášovi Nižnanovi, Viliamovi Hermanskému, Danielovi Ďurišovi a ich pomocníkom za inštaláciu elektrického vedenia v organe.

Veľkú vďaku vyslovujem pani Ing. Daniele Mizerovej, starostke obce, Viliamovi Bučánymu ako aj Obecnému zastupiteľstvu za porozumenie a veľkú finančnú výpomoc.

Konečne ďakujem všetkým farníkom, prípadne aj iným, ktorí akýmkolvek spôsobom prispeli svojou štedrosťou k dokončeniu tohto diela, ktoré bude stáročia hľať, že v Zelenči aj v ľahkých časoch celosvetovej krízy boli vnímaví a obetaví veriaci!

Všetkým dobrodincom nech to Pán Boh odmení časným požehnaním a raz aj večnou slávou!
OAMDG et BMVH.

Mons. ThMgr. Anton Adamovič,
dekan, farár Zeleneč.

Program inaugúracie organa

10. 30 SLÁVNOSTNÁ BOHOSLUŽBA S POSVÄTENÍM ORGANA
hlavný celebrant Mons. Róbert Bezák - trnavský arcibiskup

12. 00 Obed

14. 30 Litánie

15. 00 PREZENTÁCIA ORGANA
Michael Walcker

16. 00 ORGANOVÝ KONCERT
Jana Pastorková, sopran
Marek Bielik, trúbka
Stanislav Šurin, organ

Marc Antoine Charpentier
(1634 – 1704)

Prelúdium z Te Deum

Johann Gottfried Walther
(1648-1748)

Koncert h mol
Allegro – Adagio - Allegro

Jeremiasch Clarke
(1673-1707)

Trumpet Voluntary

Georg Friedrich Händel
(1685-1759)

Haec est Regina virginum
(z Karmelitánskych vešpier)

Gottfried Heinrich Stoelzel
(1690-1749)

Adagio
(z Koncertu pre trúbku a orchester c mol)

Johann Sebastian Bach
(1685 – 1750)

Liebster Jesu, wir sind hier, BWV 731
Tokáta a fúga d mol, BWV 565

Petr Eben
(1929-2007)

Kleine Choralpartita ueber
„O Jesu, all mein Leben bist Du“
Thema – Agitato molto – Poco moderato
- Allegretto – Risoluto -Allegro

Stanislav Šurin
(*1971)

Tri mariánske antifóny
Ave Maria
Salve Regina
Ave Regina coelorum

Alexandre Guilmant
(1837-1911)

Pastorale
Final
(z Organovej sonáty d mol, č. 1)

17. 00 ODOVZDANIE CENY SEBASTIAN

Odovezdanie Ceny Sebastian udelené občianskym združením Ars Ante Portas
Stanislavovi Šurinovi zakladateľom speváckeho zboru Cantica nova,
Jánom Schultzom

Jana Pastorková študovala na Štátom konzervatóriu v Bratislave, na Vysokej škole múzických umení v triede prof. Viktorie Stracenskej a v rokoch 1998-1998 na Conservatoire National Supérieur de Musique v Lyone, kde sa zamerala na štúdium interpretácie starej hudby. Okrem toho sa zúčastnila viacerých interpretačných kurzov zameraných prevažne na starú hudbu v Prahe, Brne, Siene, Périgueux, Brémach a na Bachakademie v Stuttgarte. Počas štúdií pôsobila ako host v Opere SND, Komornej opere, v Štátnej opere v Banskej Bystrici, kde neskôr bola angažovaná ako sólistka. V súčasnosti spolupracuje s Komornou operou Orfeo v Brne a venuje sa predovšetkým koncertnej činnosti. Spolupracuje s viacerými domácimi a zahraničnými ansámblami ako napr. Musica Aeterna, Musica Florea, Solamente naturali, Ars Antiqua Austria, Arte dei Suonatori, Cappella Istropolitana, Slovenský komorný orchester, ŠKO Žilina, VENI ensemble, a iné. Je členkou súboru Musick for a While.

Marek Bielik vyštudoval hru na trúbke na Štátom Konzervatóriu v Bratislave v rokoch 1996 - 2002. Pokračoval v štúdiu na VŠMU u doc. Kamila Roška (2002-2007). V súčasnosti pôsobí v Symfonickom orchestri slovenského rozhlasu ako prvý trubkár. Na Konzervatóriu v Bratislave vyučuje hru na trúbke. Popri jeho profesionálnych aktivitách je aranžérom a umeleckým vedúcim Art Music Orchestra. Spolu s manželkou Katarínou sa venuje aj ľudovej hudbe v rodinnej muzike súrodencov Heskovcov.

Stanislav Šurin sa narodil v roku 1971 v Trnave. Po maturite na Strednej priemyselnej škole stavebnej v Trnave študoval hru na organe na Konzervatóriu v Bratislave, na Diecéznom konzervatóriu vo Viedni, na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v triede prof. Ivana Sokola a súkromne u Johanna Trummera v Grazi. Ako sólista uviedol s orchestrom Slovenskej filharmónie viaceré skladby pre organ a orchester. Sólisticky účinkoval pri premiérovom uvedení Janaáčkovej Glagolskej omše na Tchajwane v roku 2000 s National Symphony Orchestra Taiwan. Organové recitály hral vo viacerých štátoch Európy, v USA, Mexiku a v Kanade. Sólové organové CD nahral v katedrále rakúskeho mesta Graz, v Schubertkirche vo Viedni a v Trnavskej katedrále. Je zakladateľom a organizátorom organových festivalov v Trnave, Piešťanoch a Skalici. V rokoch 1999-2002 bol šéfredaktorom Adoramus Te - časopisu pre duchovnú hudbu. V rokoch 2006-2008 pôsobil vo funkcií Diecézneho hudobníka Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Hru na organe vyučuje na Katolíckej univerzite v Ružomberku. V poslednej dobe sa venuje aj kompozícii. Je autorom Trnavskej omše, viacerých skladieb na duchovné a liturgické texty, piesní na texty francúzskych a slovenských básnikov, predovšetkým Miroslava Válka. Niektoré z týchto kompozícii boli vydané na CD nosičoch.

ORGANOVÉ KONCERTY V ZELENČI

5. júl 2009, 15.00

MARTIN BAKO, organ

JAROSLAV PEHAL, spev

30. august, 15.00

AI YOSHIDA, Tokio

V rámci festivalu Trnavského samosprávneho kraja Laudatio Organi

20. september, 15.00

PETER REIFFERS, Trnava

V rámci festivalu Trnavského samosprávneho kraja Laudatio Organi

Dispozícia

PhDr. Marian A. Mayer, PhD., Mgr. art. Peter Reiffers, Mgr. art. Stanislav Šurin

17 registrov, 2 extenzie, 1 transmisia

I. MANUÁL - HAUPTWERK, C-a³ = 58 tónov

1	Praestant	8'	58	75%	prospekt
2	Holzflöte	8'	58	smrek, dub	
3	Octav	4'	58	75%	
4	Flöte	4'	58	40%	
5	Nasard	2 2/3'	58	75%	
6	Octav	2'	58	75%	
7	Terz	1 3/5'	58	75%	
8	Mixtur 3-4fach	1 1/3'	206	75%	
9	Trompete	8'	58	75%	

II. MANUÁL - SCHWELLWERK, C-a³ = 58 tónov

10	Coppel	8'	58	dub	
11	Salicional	8'	46	75%	C-H° z č. 10
12	Rohrflöte	4'	58	40%	
13	Principal	2'	58	75%	
14	Quint	1 1/3'	39	75%	od g°
15	Oboe	8'	58	75%	C-Gis polovičná dĺžka
	Tremulant				

PEDÁL, C-f¹ = 30 tónov

16	Subbass	16'	30	smrek	Gedeckt
17	Principalbass	8'	30	smrek	
18	Gedacktbass	8'	12	smrek	C-f° z č. 16
19	Octavbass	4'	12	75%	C-f° z č. 17
20	Trompetenbass	8'			TR z č. 9

Spojky: HW/PED, SW/PED, SW/HW

Mechanická hracia a registrová traktúra

Zásuvkové vzdušnice

Spielschrank

Vydał: Trnavský samosprávny kraj, Rímskokatolícka cirkev Zeleneč, Obecný úrad Zeleneč

Grafická úprava a záloženie textu: KON-PRESS, Trnava

Preklad z nemčiny: Jana Ryšavá

